

Birželis 1918 m.

№ 6 (76).

AŽITI

Turinys.

I. PILYPAS: Dabartinei moksleivijai.	129
II. JUODBALIS: Kaip moksleivija gali platinti doras knygas ir laikraščius?	132
III. PUTINAS: * * *	134
IV. PUTINAS: * * *	134
V. PUTINAS: * * *	135
VI. MATAS GOJELIS: Laimės šalis.	136
VII. MATAS GOJELIS: Geras žmogus.	136
VIII. MATAS GOJELIS: Sekimas.	136
IX. DUBULIS: Dainelė.	137
X. ST. TAUTIETIS: Bado metu.	139
XI. Metinis „Motinėlių“ susirinkimas.	141
XII. V. Lietuvių Moksleivių srovės Rusuose.	142
XIII. I. M. Vytija	145
XIV. PR. ŠAULIS: Kryžius.	150
XV. LIUDISKIETIS: Našlaitėlė	151
XVI. LIUDISKIETIS: Vainikėlių pint ketinam.	152
XVII. K. BIZAUSKAS: Raštijos bei literatūros teorija (Užbaiga).	154
XVIII. GISMANTAS: Kas tu?	156
XIX. GISMANTAS: Pabėgėlei.	156
XX. A. VANAGAITIS: Kudikystės atminimai.	157
XXI. Aukos surinktos „Motinėlei“.	159
XXII. Redakcijos atsakai.	159

Antru atveju spausdinama Lietuvos jaunimui maldaknygė

MELSKIMĖS

Sustatė Prelatas A. Dambrauskas

Įvairiomis kainomis, pagal aptaiso.

Užsisakant meldžiama aiškiai pažymėti, kiek egzempliorių tos maldaknygės norima imti merginoms ir kiek vaikinams.

Šv. Kazimiero Draugijos knygyno vedėjas
A. Knirkšta.

Dabartinei moksleivijai.

(Draugams ir draugėms).

Mes, dabartiniai moksleiviai, budami mūsų tėvynės ir viso pasaulio politikos judėjimo įtakoje, pergyvenome per keletą metų ištisą metamorfozių eilę. Prieš keletą metų mes buvome savo tėvynėje visai nežymūs, svetimtaučių daugumos užslopinti. Lietuvis realistas ar gimnazistas buvo nemaža retenybė! Zinoma, norinčiųjų mokytis buvo gerokai daugiau, bet deja sunkios aplinkybės nevienam užkirto kelią. Buvo jie už savo lietuviystę persekiojami, buvo reikalaujama iš jų žinojimo mokslo dalykų tiesiog pedantiškai, skupulingai.

Užtaigi retas iš mūsų savo buvusius pedagogus geru žodžiu paminės.

Bet ačiu Dievui visi tie Muravjovo ipėdiniai išsigruodo iš mūsų krašto.

Karas tęsiasi toliaus; baugu buvo, kad tokių audrų sukuriuose visuomenė mūsų visai neužmirštu. Buvome likę be vilties, nes „bello regnante silent scientiae“, berupėjo tik šiaip taip pramisti. Bet mūsų tautos vadovai neužvylė mūsų. Jiems veikiant atsirado tokių pasišventusių, kurie ir kurios pradėjo steigti mūsų dvasioms prieglaudas — mokyklas.

Zinoma nenuostabu, kad tes mokyklos ne visos buvo pavyzdingos, sulyg patarlės: „šokta kaip mokėta“. Paslinko metai, užgimė mūsų krašte lyg ir naujas periodas. Mums pradėta aiškinti mokslo dalykus savaja kalba. Bet štai tau ir vėl nelaimė! Nei vadovėlių nei terminų, nors ir vilties nustoki. Bet ne.

Netokie jau mes naivūs, kad prie pirmosios kliuties rankas nuleistumėm.

Vartojome pirmąjį laiką savuosius terminus, paskui mokytojų pasiūlytus.

Bet ką beveiksi ilgai vaitojęs, juk atsminkime: „per cracem ael lucem, per aspera ad astra“, kaip patarlėje sakoma.

Mokslui įgyti patogių aplinkybių neturime, užtaigi branginkime laiką ir gerą progą, kurie leidžia mus ilgiaus prie knygos pasidėti.

Atsiminkime, draugai ir draugės, savo pareigų, kurios mus laukia busimoj nepriklausomoj Lietuvoj ir pamąstykime rimtai, su koku pasiruošimu privalom prie gyvenimo kvotimų stoti.

Nuo šio prisiruošimo pareis mūsų likimas, jis bus mūsų rankose, jei mes patįs save į rankas paimsime.

Yra sakoma: koki mokykla, tokie valstybės pavaldiniai, kokie mokiniai, tokie ir piliečiai. Labai ir labai svarbus ir neapkainuojamai brangus laikas.

Kad pasiryžimą įvykdžius, reikia gerai pasiryžti, o kad mokslą įgijus, reikia rimtai prie knygų prisirišti, mokslas visa širdimi pamylėti, ko iš mūsų ir reikalaujama.

Nepasiduokime ydoms, pastatykime ant savo, tegu jos mūsų pradės baidytis.

Nesibijokime nepasisekimų ir nelaimių, nes kaip teisingai pastebi d-ras P. Keppler'is savo knygoje „Kančių mokykla“: „Nepasisekimai kliūtimi palieka tik kuomet iš jų blogai arba visai nesinaudojame. Blogai sunaudoti, jie pavirsta piktomis vapsvomis, kurios skaudžiai gelia ir užnuodija; gerai sunaudoti, jie yra bitimis, kurios iš gėlių net ir iš nuodingų žolių sugeba medų rinkti“. Be to, ką mokytojas iš mūsų reikalauja, mes privalome ir patįs lavintis, nes kaip sako vienas žymus mokslininkas: „Niekas nesidarbavo pasekmingai kokioj nors mokslo šakoj mokslininku, kuriems tik mokytojai nurodinėjo kelią ir prie to vertė.“ Išmintingo lavinimos tikslas, sako J. St. Millis, glūdi tame, kad į viską atsižvelgtumėm atidžiai, kad nepasitrauktumėm nuo kokios nors sunkenybės, kad nepriimtumėm jokios teorijos, ar ji smelkiasi iš mūsų pačių proto, ar yra kito asmens tyrinėjimo vaisius, neapvertinę jos (šitos teorijos) aštria kritika.

Lavinimos priemonės, sako kitas mokslininkas—paidagogas, privalo būti atkreiptos į elementariausius kasdieninio gyvenimo apsireiškimus, nepaleidžiant priegtam iš akių mažiausiųjų smulkmenų, neaiškumo bei painumo, stengiantis pirm visako suprasti aiškiai kiekvieno vartojamo žodžio reikšmę, kiekvieno sakinio prasmę. Štai kame viso lavinimo uždavinys.

Naujausieji paidagogai pilnai su tuom sutinka, nurodo mums kelią kuriuo privalome eiti, tik reikia nelaukiant prie pirmosios progos to lavinimos kelrodžio stvertis.

Toliaus yra svarbu lavintis patiems be pastebėjimų iš šalies.

„Visai aišku, kad lavinasi žmogus tik tuomet, sako Strachov'as, kuomet daro tai patsai. Auklėjimas, švietimas—lavinte nelavina, tik pagelbsti jam; jis atidaro kelius, kuriais reikia eiti, bet neveda jais; jais privalo eiti pats žmogus“.

Kelias mums atdaras aiškus; pagaliaus jau mes ir patis sugebame šiek tiek orientuotis, jei ir nuslystume. Belieka tik žengti juo, apsiginklavus kantrybe, ištverme ir t. t.

Iš to matome, jog savarankiškumui pridudama didelė galybė.

Tą patį giliai yr supratęs genialis Kantas-profesorius, pratindamas savo studentus prie savarankiško orientavimosi mokslų igijime. Kokiuo gi budu mes galime daryti žymesnę pažangą, paklaus gal kas. Tokiam galima nurodyti geriausieji budai: knygų skaitymas, kaip būtina sąlyga, be kurios žmogaus negalima pavadinti net inteligentu; draugavimasi su išsilavinusiais ir pratinimasis prie savo specialybės pritaikymo praktikoje ir d. k.

Taigi, draugai ir draugės, žengkime savystoviai liuosios tėvynės gyveniman su naujais savarankiškai nukaltais ginklais, bet-gi ne prieš kitus žmones (kaip karo metu), tik prieš pačius mus.

Tad valio nepriklausomoj Lietuvoj savarankus moksleiviai.

Pilypas.

Kaip moksleivija gali platinti doras knygas ir laikraščius?

Mokyti žmonės rašo knygas, leidžia laikraščius, kad pasidalinus su kitais savo prityrimais ir išradimais, kad pamokytų savo mažiau mokančius bei bemokslius brolius - tautiečius, kad juos perspėjus apie pavojus ir nelaimes, ir nurodžius kelią prie tikros laimės, grožio ir gera.

Bet laikraštis ar knyga, kad ir gerai parašyti ir išleisti, o neišplatinti tarp žmonių, nepasieks savo tikslo.

Berods kiekvienas žmogus privalo ir gali platinti doras knygas bei laikraščius, bet geriausių progų turi moksleiviai, moksleivės, atostogų metu. Kaip jie praktikoje gali knygas ir laikraščius platinti, šiu klausiman atsakyti ir bus mano rašinio tikslas. ||

Norint ką įvykdinti, reikia to norėti. Kaip visur, taip ir knygų bei laikraščių platinime, noras tai svarbiausia priemonė. Noras gema iš naudos, kurią žmogus mato kame nors. Iš gerų knygų ir laikraščių skaitymo begalinė nauda žmogui kūno ir sielos reikaluose. Tai supranta kiekvienas apsišvietęs žmogus. Ir tokio apsišvietusio žmogaus yra pareiga ir kitus tamsesnius už savęs šviesti. Tuo rūpintis reikia pradėti dar mokslus einant. Mokinys lankydamas mokyklą, šiek-tiek jau supranta mokslo svarbą ir reikalingumą. Jo tai yra pilietiškąji priedermė prisidėti prie savo tautiečių švietimo. Mokinys pagrįžęs į atostogas ir perstovinėdamas su savo giminėmis, pažįstamais ir kaiminiais, gali įkvėpti jiems žingeidumo ir noro skaityti knygas ir laikraščius. Vakacijų laikas geriausia yra proga rinkti laikraščių prenumeratai ir įrašinėti į Švento Kazimiero Drangiją.

II.

Su žmonėmis gyvenant, galima tēmyti, kokio turinio knygų jų yra labiaus skaitomos; tai svarbu žinoti įrašant į Šv. Kaz. Draugiją. Pritirta, kad jaunuomenė mėgsta labiau skaityti apysakas ir poezijos dalykus. Suaugę žmonės bevelija imti tikybinio turinio knygas, o mažiaus yra skaitomos istoriškos ir mokslinės knygos. Ir atskiro kokio turinio knygos nevienodai yra skaitomos. Pertraukus po 100 egz. „Pavasario Balsų“, „Dainų Skrynelės“, „Nakties Matymų“ ir Dagilėlio, „Dainų dainelių“ pirmiausiai išparduota, „Dainos dainelės“. Taigi toks

moksleivis, -ė įrašinėdami į Šv. Kaz. Dr. sąnarius privalo atsižvelgti į kiekvieno luomą, amžių apsišvietimą ir net temperamentą, kad kiekvienam parinkus atsakančio turinio knygučių. Pirmą sykį įrašant į Š. K. Dr. reikia ypač žiūrėti, kad žmogus būtų patenkintas, nes syki gavęs netinkančias sau knygas, sąnarys daugiausiai nenori rašyti.

Moksleivis privalo susipažindinti su vietinėmis katalikiškų laikraščių redakcijomis, knygynais, ir kitomis katalikiškomis įstaigomis. Pavyzdžiui: Kaune gyvenant reikia užmegsti pažintis su Šv. Kaz. Dr., -jos „Vienybės“, „Ateities“, ir „Lietuvos Mokyklos“ redakcijomis. Vilniuje su „Tėvynės Sargo“ „Lietuvos Aido“ redakcijomis ir „Žinyno“ bendrove. Seinuose su „Žiburio“-knygynu ir kitomis jau esančiomis arba būsiančiomis katalikiškomis įstaigomis. Turint minėtų įstaigų pažintį bei pasitikėjimą, mokinys bei mokinė važiuodami į atostogas gali pasirinkti tinkamiausių vakacijų laikų platinimui knygučių, kurios galima su savimi pasiimti arba anksčiau užsakyti nurodyti adresu, kur privalo būti išsiųstos. Taipogi ir laikraščių atskirais M.N. pardavinėti atostogų laikų iškalno reikia užsakyti, per tam tikrą laiko tarpą.

III.

Pargrįžus namon ir turint jau knygų ir laikraščių,—mažonį pramoga juos platinti-pardavinėti. Pasibaigus vakacijoms, atlikusios neišparduotos knygos galima gražinti iš kur paimtos arba vieton 100 % palaikyti sau, kad turėti ką platinti kitą sykį pagrįžus. Pasiturintis moksleivis nuošimčius išpardavinėjimo knygų bei laikraščių įgytus galėtų pavesti neturtintiems mokiniams arba kokiai labdaringai draugijai, pavyz. „Motinelei“. Mokslus einant, o ypač juos baigiant, giminės, o kartais ir svetimi prisideda savo skatiku. Visi, žinoma, ateityje tikisi šio-tokio atsilyginimo.

Patarinama tokius šelpėjus sau pasižymėti. Pabaigus mokslus ir prasigyvenus žinomiems savo šelpėjams galima atsilyginti šiuo būdu: savo didesnio šelpėjo vaiką leidžiant mokslui; mažiau sušelpusiam užsakyti laikraščių per kokį laiką; pav. kas davė apie 35 r., tą įrašyti į Šv. Kaz. Dr. amžinuosius sąnarius, kas davė apie 5 ar daugiau rub., tam užsakyti „Vienybę“ per metus arba keletą metų. Tuo būdu bus atsilyginta šelpėjams ir prisidėta prie apšvietimo darbo. Pabaigus mokslą inteligentas ir apsigyvenęs savo krašte kaip gydytojas, advokatas ir t.t.; gali daug nuveikti apšvietimo darbe uoliai platindamas tarp žmonių doras knygas ir laikraščius; beto prikalbinėdamas žmones savo vaikus leisti į mokyklas.

Inteligentas kad ir retkarčiais visgi parvažiuoja į savo tėviškę aplankyti tėvelių, giminių ir pažistamų. Kur be-
viešėdamas ir važinėdamas visokiems patarnautojams bei vežė-
jams teduoda dovanų. Bet butų geriau, sumažinimui pinig-
nių dovanų dalyti tinkamo turinio ir vertės knygutės.

Tiek maž-daug apie tai, kaip gali moksleivis arba inte-
ligentas platinti knygas ir laikraščius.

Juodbalis.

Putinas.

* * *

Pažiūrėk, koki tyri glebni žiedai
Puošia sodą mus' raudonai ir baltai.
Kaip meili skaisčios saulytės šypsena,
Kaip jausmingai paukščių sveikina daina!
O vėjelis tyras šiltas ir kvapus
Glosto veidą ir tolyn vadina mus.

.....
Kaip vilioja tie žiedeliai! Tai eiva,
Atsisėsime po gurbiaja alyva.
Aš myliu jos žiedelius—myli ir tu,
Tai abudu jais gėrėsime kartu.
Ir tavę aplies jų kekės ir mane
Tyro sveiko oro kvepiančia vilnia.
Atsigausim tyrą srovę gerdami
Ir užgims sieloj mintis šviesi rami.
Glebnos rausvos kekės plaukus mums bučiuos,
Tyliai skęsim, skęsim jausmuose saldžiuos.

31. V. 1915.

Putinas.

* * *

Miega jau sodas naktelės ramybėje
Visas paskendęs baltuose žieduose;
Plinta jo kvapus dvelkimai augštybėje—
Mėnuo ir žvaigždės ten juos sukvėpuos.

Kuklios vyšnaitės į eilę sustojusios,
Obelis išsikeroję plačiai
Glemba ir alpsta žiedais apsiklojusios
Meilę ir laimę sapnuoja saldžiai.
Pilnatis mėnuo per dangų riedėdamas
Laimina jų nekaltus žiedelius.
Šiltas vėjelis, meilingai kuždėdamas,
Siunčia jiems atdusius savo tylus.
Rodos jau nėra tau vargų nei kentėjimų
Žydi aplinkuj vien meilė šventa.
Ir nejučioms su žiedelių kvėpėjimu
Kila į dangų jausminga malda.
Oi, tu naktužė, naktie paslaptingoji!
Nuraminai tu ir mano dumas.
Pavergė sielą padangė didingoji,—
Ten jina amžiną laimę atras.

29. V. 1915.

Putinas.

* * *

Tylus gegužio vakaras;
Aplink laukai žieduoti.
Einu ežia gėrėdamos, —
Taip lengva čia kvėpuoti.
Rugių diegus beplaukiančius
Braukau rasota sauja.
Einu užmiršęs ašaras
Kentėjimus ir kraują.

Ir štai daina iš pagirio
Tyloje suskambėjo,
Laukuos garsai atsiliepė
Ir plotais nuaidėjo.
Tai vėl. Lietuva. prakalbi
Dainelėmis vilioji!
Klausau—deja, ne musų tai
Jautri daina gimtoji...
Tai svetima atplaukusi
Nuo Volgos bei Uralo
Čianai, kur mus' dainelės vien
Skausmus ramint privalo.
Klausau — ir vėl krutinėje
Kas skaudžiai nyksta, įra

Ir vėl galva apsunkinta
Žemyn be vilties svira.
Rugių diegus beplaukiančius
Braukau rasota sauja... —
Matau vien kaičias ašaras
Kentėjimus ir kraują.

1. VI. 1915.

LAIMĖS ŠALIS.

Kur saulutė karštus spindulius vis beria,
Vasara žydri kur nuolat esti,
Kur žmogus paniūręs sielai džiaugsmą geria,
Ir poetas nori gamtą vesti,
Kur dausų paukšteliai saldžią giesmę gieda,
Vis gyvi miškai į akį puola,
Kur alyvos, kur matai citrinos žiedą,
O jura sugriauti nori uolą,
Kur dangaus spalva tau sinlo giedrią mintį,
Kur grožės neapsakys liežuvis,
Ten, galiu gailėdamos prisipažinti,
Ašen.. niekados nesmu dar buvęs.

Matas Gojelis.

5—XI—14.

GERAS ŽMOGUS.

Kai mane pikti vargai vien spaudė,
Man padėti rengės daug draugų,
Prižadėjimais mane jie maudė, —
Aš vos tik nenumiriau badu
Bet radau aš vieną žmogų gerą,
Kurs man laimę neša vis ir neš,
Ir gyvenimas nunai man dera.
Išgelbėtojas tasai—tai... aš.

6—XI—14.

Matas Gojelis.

SEKIMAS.

Pas mane tau yra tiek tų žodžių meilių!
Sugalvojau aš juos, nes aš myliu tave.
Jei tik nori, tave užliuliuoti galiu,
Užliuliuoti tų žodžių saldybės srove.

Vien tik tau aš skiriu savo sielos mintis.
O sapnai! Tik tave man vis rodo sapnai!
Ir svajonės vis veržias į laimės sritis...
Jei tik nori, tave nunešiu aš tenai.
Tu matai manyje kiek tai meilės yra,
Ji, tarytumei, mudu dausosna nuneš.
Pas mane tau yra ugnies jausmų jura,
Jei tik nori, tave paskandinsiu joj aš.

Matas Gojelis.

21—IX—14

DAINELĖ.

Gražus, malonus pavasarėlio vakarėlis, kaip lakštingalėlės - čiulbuonėlės giesmelė, kaip jaunutės mergelės - žydrakėlės nusišypsojimas,, kaip Nemunėlio - tėvelio dvelkimas.

Po karštos dienuotės nuilsusi saulutė - gaivintojėlė metė, paskutinį savo spindulėlį ant miško siubuoželio, ant bokšto, kuris it didvyris žvalgosi aplink iš tankaus pušynėlio, nuo kurio žvilgsnio nepasislepia nei žaliasis šilelis, nei aplinkiniai lazdynai, nei marguojančios pievos, nei liulinuojančios javų dirvos. Stovi bokštas liudnas-nuliudęs, rodos laukia, kad kas jį prašnekintų, meiliausiais žodeliais prakalbintų, paguostų, nuramintų, pralinksmintų.

Visur ramu, jauku... Bet dar ramesnis šilelis, lieknasai pušynėlis: jau nešlama, kaip pirma, jau nesiubuoja, neužia, kaip pirma užė šlamėjo. Liudnas šilelis ir laukia it mergelėlelijėlė savo bernelio-dobilėlio iš svetimos šalelės pargrižtančio, it bajorė lietuvė savo sunelio, drąsaus raitelio iš karo parjojančio, it Nemunelis-tėvelis pirmų saulės spindulėlių, kuomet galės sulaužyti, sutrupinti savo geležine krutine tą kalinę ledinę ir sutraukęs pančius, kurie jį varžė, liuosai banguoti ir sutikus pas Kauną Nerį, upelių matutę, glamonėti ir nešti ją savo glėbyj į jurų gelmes ir ten ramiai ilsėtis marių platume.

Ko liudi, šileli? Ko lauki, žaliasai pušynėli?! Saulės aukšiniai spindulėliai apleido mūsų žemelę-motinėlę. Apleido... Taip apleido... Ir iškilo jie augštybėsna, arčiau dangiškojo skliauto. Paraudo debesėliai-lakunėliai, buvę pirma balti, kaip

sniegas. O kas jums? Ar nusigandote saulelės-gaivintojėlės? O gal jūs džiaugėtės, juokėtės, kad ir jus neužmiršo, aplankė auksiniai spindulėliai ir apliejo purpuro dažais. Džiaugkitės, linksminkitės, brangūs lakunėliai, nes mums vargdieniams nėra linksmybių ir „ramumo šiam baltam pasauly“. Kur tik žengi, kur pažvelgi,—visur kapai, visur nelaimės siaučia.

Beto gal neilgai ir jus džiugins skaisti saulelė, gal ir jums pasidarys ilgu, neramu,—tuomet suvienyję savo skausmus, drauge kentėsime ir žemė ir dangus.

Juosia raudoni debesėliai-lakunėliai, žemę juosia juodi nakties šešėliai, šmėklos ir baidyklės lenda iš urvų ir laužų. Oi, baisu... neramu!.. Kas dar mus džiugins, kas mus palinksmins? Ne... neramu!.. nejauku!..

Kur tai toli, toli pasigirdo šunelio-sargelio lojimas. Lakštingala-čiulbuonėlė pragydo lazdynų krumuose... Nemunas-didvyris kriokdamas, inirtęs ant laivų ir sielių, daužosi į krantus ir jieško lygaus sau priešo, bet nesuradęs jo, susitinka Nerį-meilutę, suminkštėja jo širdis, kerštas nyksta, ir blaiviai plaukia tolyn, tolyn...

Bet štai!.. Kas čia?!. Dėve! kas čia?!. Dainelė!.. mūsų, mūsų dainelė!

Švelniai užgavo ji mane klausą, rodos, kad priglaudė mane motulė-sengalvėlė prie savo nuvargintos krutinės ir meiliai bučiavo, glamonėjo ir rodos, ką tai paslaptina kalbėjo man į ausį.

Iš kur tu, dainele, atsiradai? kas tave pagimdė? kas tave išauklėjo, užaugino?! Gal didžponio kambariuose? gal karaliaus rumuose?

— Oi, ne! Aš gimiau jautrioje krutinėje lietuvio bernelio-artojėlio. Mane užaugino, išauklėjo švelnus balseliai sesučių-audėjų, ir dabar užaugus, išbujojus skrajoju po žalių rutelių darželius, po lygius laukelius, kartais aplankau ir miškelį-siubunėlį.

Plaukia dainelė iš jaunų krutinių brolių-dobilėlių. Neša jos aidą toli, toli už liekną pušynėlį, už Nemuno-tėvužėlio, už augštų kalnelių, už smiltynėlių.

Dainelė skambėjo vis garsiau, aiškiau... ramino mano skausmų suspaustą, nuvargusią sielą, pylė ramumą jaunon krutinėn... Rodos, kad užmiršęs visus šio pasaulio vargus, lekiu, skrendu su dangiškėmis dvasiomis, plasnoju po augštybes...

Oi daina-dainele!.. kokia tu graži?!. Kaip geltonplaukė, mėlynakė tavo augintojėlė; kokia tu maloni, kaip pavasario

saulelė, kaip meilutės karštas pabučiavimas, glamonėjimas. Kas tave atiduos už auksą ar sidabrą?!—Nieks!—

Tu tik viena, dainele, gali nuraminti nuliudusią sielą; tu tik viena turi gaivinančio balzamo,—o, kaip aš tave, dainele, myliu, myliu, myliu!..

Lėk, dainele-dainužėle, į bakužę samanotą, nuramink jaunąs širdeles nelaimių prispaustas, vargų-vargelių surakintas. Spauskis prie karštų jaunų krutinių seselių-audėjų, brolių-dobilėlių!..

Lėk, dainele, prie tų brolių, kuriuos žiaurusis likimas išplėšė iš tėvynės. Lėk, nusluostyk jiems ašaras, pakelki jausmus.

Lai jie išgirdę tavo balsą neša drąsiai vargus ir nelaimes, lai jie skina kelius teisybės ir laisvės pirmyn, pirmyn...

Lėk, dainele-dainužėle, prie lopšelio mažučio kudikėlio, tegul jis pažinęs tavo balsą, ruošiasi prie darbo, didžio darbo, tegul jis neša dorą ir artimo meilę mūsų nuvarginton šalin.

Kaip linksma, malonu ir sielą džiugina, kaip ramu, kad dar neužmigo mūsų dainelės, kad dar neužšalo mūsų tėvynės žiedų krutinėse graži ir skambi dainelė-dainužėle.

Kas mus ramintų baisiuose verpetuose, kas mus paguostų prislėgtus sunkio vargo-vargužėlio našta,—jei ne dainelė.

Užtat: „Oi lėki, dainele, iš vargo nupinta iš kaimo į kaimą pas jaunus, senus; paguoski širdis nelaimių sutrintas, nusluostyki ašaras, pakelki jausmus!!!“

Dubulis.

5. V-17.

ST. TAUTIETIS.

Bado Metu...

Liudna, žiemos laiko saulė paskutinį kartą pažvelgė į žemę, paskutinį kartą pabučiavo savaisiais spinduliais baltąjį sniegą ir pasislėpė vakarų šalyje už miško.,, Atėjo vakaras.

Danguje viena-po-kitos sužibo žvaigždės bailiai mirgėjo. Mėnulis-gi kartais parodydavo savo skaistųjį veidą, bet paskui it pabugęs šaltos žiemos nakties ar šios žemės vargų, vėl slėpės už pilko debesėlio... O tų debesėlių rinkdavos kas-kart daugiaus, — juos nešė šiaurės vėjas. Jis putė vis smarkiau ir

pradėjo berti baltojo sniego jures. Pagalios dangus užsitraukė debesiais, šiaurys pradėjo rusčiai kaukti ir nešti sniegą. Sukėsi ore sniego krisleliai, tai puolė žemyn, tai vėl augštin... Subiuo žiemos naktis. Baugu ir pasirodyt lauke...

Tokią tai baurią žiemos naktį užpustytu keliu eina mergaitė. Jos kojos apautos menkais batais, kūnas apvilktas suplyšusiais drabužiais, o galva susukta į netikusią skarą.

Šalta. Pusto. Baugu...

Vėjas it idūkės kaukia nešiodamas sniegą ir naikindamas žiemos kelią. Ji-gi eina vienai—viena pasiramščiuodama lazda. Jos nuvargusios kojos silpnai linksta, nuvargusi širdis silpnai tvaksi, o vėjas taip ir pūčia jai į veidą, neduodamas liuosai kvėpuoti. Ji eina taip per žmones nebe pirmą kartą, o jau senai, kada tapo karo audros išvaryta iš savo tėvynės...

Turėjo persiskirti su namiškiais ir eiti taip per žmones, maldaudama duonos kąsnio ir kariaudama su bado šmėkla...

Bet nelaime, žmonės kad ir labai geri būtų, bet patį mažai teturėdami negali visų pabėgėlių išmaitinti. Ir priseina pakesti bado ir alkio.

Ir eina ji vargšė nuilsusi sušalusi. Jos kūnas silpnutis, visos jėgos iščiulptos. Eina pasiramščiuodama lazda, o lūpomis kalbėdama prakilnius, jos širdžiai meilūs, o motynos išmokytus maldos žodžius. Tada jai tik pasidaro lengviaus kentėti, rodos, kas-tai palengvina jos vargą, alkį...

— Dieve mano, Dievulėli, — dėjuodama žengė mergaitė prieš kalnelį.

— Naktis bauri, toliaus eiti neišsigaliu, — mąstė ji, — štai užėsiu ant kalnelio, prisėsiu prie kryžiaus, Jo šv. valia, kaip bus, — taip...

Sunkiai keldama nuvargusias kojas vargšė jau artinosi prie kryžiaus. Šiaurys nesiliovė nešiojęs į visas šalis sniego ir varginęs vargšės—mergelės. Pagalios prisiartino jinai prie kryžiaus, sėdosi, prisiglaudė prie jo. Staiga pasidarė jai šilčiau, geriau, maloniau... Pasinėrė į meilus praeities sapnus... Ir rodosi jai, kad ji yra dar maža, auganti pas tėvelius; tai rodosi vėl, kad ji linksma ravinėja savo darželyje rūteles ir linksmi dainuoja; tai kėlusi anksti vasaros rytą bėga grėbti į lanką šieno: raselė gelia jai baltas kojeles, bet ji linksma bėga, o dainelė varo miegus į šalį. Taip ir girdisi jai dainos žodžiai:

„Kai aš augau pas motutę.
Pas motutę meilumėliai;
Pas motutę kai vaikščiojau
Nieko blogo nežinojau“...

Tie sapnai, rodos, ją gaivino. Nesijuto jau nei šalčio nei bado, — taip šilta, gera, meilu... Nebesigirdi jai pašėlusios žiemos nakties, nei vėjo kaukimo. Bet šiauris nesiliovė dūkęs sniego nešiojęs. Šaltis spaudė visą gamtą. O vargšė—mergelė sapnavo meilus tėvynės sapnus.

Praslinko žiauri žiemos naktis; praėjo ir visa žiema. Gamtoje išaušo pavasaris. Visi Lietuvos laukai sužaliavo. Atgijo kalbus tėvynės ūpeliai. Įvairios dainos pasklydo ore. Šimtai įvairių gėlelių pražydo laukuose. Viskas kėlėsi, būdė prie naujo linksmo gyvenimo... Tik neatsikėlė ir neatbudo jauna vargšė—lietuvaitė... Visur pasigirdo linksmų balsai; visi liuosai kvėpavo. Kur tik pažvelgsi: gėlės, medžiai, laukai ir ta rytinė aušra—juokiasi, šypsos! — Tik ant kalnelio įkastas senas kryžius tyliai stovi, o nuo jo žvelgia rimtas Kristaus paveikslas... Tartum ir matyt iš Jo meilės veido aiški mintis: oi tu, pasauli, pasauli!.. Tu linksmas, kad atbundi prie naujo gyvenimo, o visai užmiršai svarbiausį mano meilės įsakymą; tu nepildai jo ir leidi vieniems linksmintis, o kitiems dėl duonos kasnio mirti...

2. I. 18 m.

Metinis „Motinėlės“ susirinkimas.

Šių metų balandžio 29 d. prel. A. Dambrausko bute įvyko metinis „Motinėlės“ Draugijos susirinkimas. Jis pripažinta teisėtu, nes buvo atvykę daugiau neg penkta dalis visų sąnarių skaičiaus.

Susirinkimą atidarė prel. A. Dambrauskas. Jam patarus viešu balsavimu prezidiumui susirinkimui vesti išrinkta kun. prof. Paltarokas ir stud. A. Gilys.

Susirinkimas priėmė šią pirmininko pateiktąją dienotvarkę.

1. Pranešimas apie dabartinį Draugijos stovį.
2. Pajamų ir išlaidų apyskaita 1916 m. 1917 m.
3. Rinkimai sąnarių valdybos, jos kandidatų ir revizijos komisijos.
4. Bėgantieji reikalai.

Apie dabartinį Draugijos stovį pranešė prel. A. Dambrauskas. Pirmiausia nurodė minėtos Draugijos įsteigimo tikslą: šelpti augštesnėse mokyklose besimokinančią jaunuomenę. Kadangi Rusijos mokyklų dvasia blogai veikė į Lietuvos besimokinančiąją jaunuomenę, tatai „Motinėle“ stengėsi siųsti savo stipendijatus į užsienio universitus. Karo metu Draugijos veikimas buvo šiek tiek sumažėjęs, per tą laiką Draugija nieko nešelpė, nes Lietuvoje augštesnių mokyklų nebuvo, o susisiekti su užsieniais kliudė karo aplinkybės. Taigi visas Draugijos veikimas baigėsi aukų rinkimu. Po karo manoma veikimas vėl atnaujinti.

Pajamų ir išlaidų apyskaitą 1916 m. 1917 m. 1918 m. suteikė Draugijos kasininkas kan. Kaz. Šaulys. Pajamų su aukomis ir sąnarių mokesčių per minėtąjį laikotarpį buvo 3660 markių 60 fen. ir 2094 r. 60 k. Stambesnių aukų įnešta kun. P. Martyšiaus iš Višakio Rudos laikotarpiu 1916—1918 užišparduotus čiepus 794 r. 30 k. ir Povilo Vidugirio 1400 rub.

Išlaidų per tą laiką jokių nebuvo.

Valdybos rinkimai, kun. prel. P. Januševičiui pritariant, įvyko viešu balsavimu; išrinkta ta pati valdyba tik Rusijoje pasilikęs prel. Skvireckas pakeista prof. K. Paltaroku; kandidatais išrinkta: p. S. Banaitis, p-lė M. Ruškytė ir kun. d-ras Šova, revizijos komisijon: prel. Januševičius, kun. Tumelionis ir stud. A. Gilyš.

Pirmininkui patarus susirinkimas vienu balsu pakėlė į garbės sąnarius kun. P. Martyšių ir p. P. Vidugirį.

Stud. Giliui patariant nutarta išleisti naujos knygelės aukoms rinkti. Tam dalykui įvykdinti išrinkta komisija iš valdybos kandidatų su teise kuoptacijos kiek reikės tinkamų padėjėjų.

Prasidėjo susirinkimas apie 3 val. po piet, užbaigta apie 5 val. vakare.

Lietuvių Moksleivių srovės Rusuose.

Gyvenimas su jo margumynais geriausiai parodo žmogų koks jis yra. Faktai gyvenimo geriausiai žmogų charakterizuoja ir tais faktais norėčiau nušviesti moksleivių sroves, kurios buvo apsireiškę Rusuose. Jų buvo trys, būtent: ateitininkai, aušrininkai ir visuomeninkai.

Aušrininkai bene pirmoji srovė apsireiškusi lietuvių mokslievių gyvenime. Auš-kų, pirmtakunai yr manę, kad jų idėjos auklėja žmogų, kad jos pastovios, bet gyvenimas yr parodęs ką kita. Rusų auš-kai ne tie ką Lietuvoje. Jie pirma skelbėsi individualistais, revoliucijai iškilus ir jos vėjų nešami vieton indidualizmo iškėlė socializmą. Vadinasi gyvenime yr parodę savo silpnumą, menkumą.

Jie ne kiek neatsilaiko revoliucijos pageidimams ir lyg uodega eina paskum visuomenininkus—bolševikus. Nuostabu budavo, kuomet kokiuose nors rinkimuose matai du sąrašų: ateitininkų ir kitą auš-kų, socialistų-liaudininkų, bolševikų ir kitų, pasivadinusių bendru vardu „pažangieji“.

Dar nuostabiau, kuomet mitinge išgirsti bolševikų rezoliuciją kalbančią už proletarijato diktaturą, buržujinių laikraščių uždengimą, gilinimą socialės revoliucijos ir t. p., kaip auš-kai balsuoja už ją, kad nepraeitų at-kų rezoliucija kalbanti, už Lietuvos nepriklausomybę. Ir juokinga, bet ir ašaros bėra. Kas-gi daryti, mat vis toji nelaimingoji mada. Tai, manau, aiškiai rodo, kur buvo auš-kai, gyvenantieji Rusuose nukrypę nuo savo pirmtakų. Bet pasistengsiu dar duoti aiškesnių faktų, priešdamas atsinešimą kiekvienos srovės prie areštavimo Vyr. Liet. Tarybos Rusijoje. Priminsiu, jog Taryba savo dauguma buvo ne „klerikalinė“, kaip mėgstama vadinti priestikybinių partijų, butent santaros ir socialistų liaudininkų-demokratų. Kaip įstaiga ginanti lietuvių reikalus, ypač Lietuvos nepriklausomybę, kaip at-kams, taip auš-kams ji reikėjo palaikyti. Bet kas pasirodo. Viktoras Griškelis—auš-kų organizacijos Vykdomojo Komiteto narys drauge su bolševikais areštuoja Tautos Tarybą. Jų tarpe areštuoja buvusiuos gal auš-kų vadus M. Šleževičių, Z. Žemaitį, kurie ir Rusuose yr daug dirbę auš-kams. Auš-kų Organiz. Vykd. Kom. narys J. Lukaševičius socialistų liaudininkų susirinkime karštai pateisina areštavimą Vyr. Liet. Tarybos Rusijoje. Ir susirinkime, kuriame dauguma auš-kų priimama rezoliucija pateisinanti areštus. (Priminsiu, kaip visi visuomenininkai likę bolševikais, taip dauguma auš-kų likę socialistais liaudininkais, kurie virto internacionalistais). Žmonių užpultas klausiti, kam ir kas išdavė ateitininkus mintinge vasario 28 dieną gynusius Liet. Vyr. Tarybą Rusijoje ir protestuojančius prieš uždengimą „Lietuvių Balso“ ir už tai suareštuotus, atsakė, kad beabėjo rusai nežino, kas ką kalba ir jų nepažįsta, vadinasi patį „draugai“ atvaizdinę šnipų roles. Šie faktai manau aiškiai rodo, kas yra auš-kai Rusuose, vadinasi, kokiais juos išauklėja jų idėjos.

Kiek atmenu ateitininkų atsiradimą Vabalėlis aiškino kilusia tuo metu reakcija po 1905 revoliucijos metais. Ateitininkai buvo vadinami proto tinginiais ir einančiais su pučiamais vėjais. Manau, kad jau tuomet Vabalėlis netikėjo savo išvedžiojimams ir kad at-kai neina pavėjų, bet ir jiems, nemažiau kaip auš-kams reikėjo spirtis prieš kilusią reakciją, gyvenimas gi dar aiškiau yra parodęs, kad ateitininkai neina su vėjais.

Pradžioje, sugriuvus senam rusų režimui, nors ateitininkai ir sveikino tą permainą, nes jie yra didžiausi laisvės šalininkai, bet revoliucijai einant negeru keliu, ateitininkai nėjo pavėju, bet stipriai jam atsispyrė ir ėjo ten, kame mate Lietuvos gerovę. Jie nusistatę savo principus jų nemaino kaip pirštinaičių, bet augštai iškėlę ir jų vedami stipriai žingsnioja. Jų šventenybės nieks neteršia. Ir štai persekiojimo laikai ištinka lietuvių visuomenę. Jie nesibaido mados niekinamos tautybės, nesibijo mados išpustos puslės, buk tik buržuazija kovoja dėl Lietuvos nepriklausomybės, jie sveikai žiuri gyveniman ir visomis spėkomis gelbsti vargstančius kalėjime ir beginant Liet. Vyr. Tarybą Rusijoje patįs 7 žmonės patenka kalėjiman. Negana to, du jų smarkiai sumušami, bet tas tik pila aliejų ugnin. Jie vieton to, kad metus pradėtąjį darbą dar energingiau dirba. Jie visur kovoja teisingu žodžiu. Bet skaudi socialistams teisybė. Voroneže visa liaudis nuo jų nusigręžta ir negelbsti jų demagogija. Liaudis eina kartu su at-kais ir ponai socialistai nieko negalėdami padaryti žodžiu, dirba kumštimi.

I susirinkimus šaukia raudonąją gvardiją, kad išvaikius atkus, vieną kitą sukruvinus, mat buržuaziją naikina. Bet at-kai ramiai viską nukenčia ir eina tiesiais keliais. Ir tie, kurie seniau buvo at-kų priešais, sako, kad tik jie užsilikę sveikais revoliucijos nepagadintais žmonėmis ir kiti net pagalbos at-kų prašo

Apie visuomenininkus virtusius bolševikais nėra beveik kas bekalbėti. Kas per vieni bolševikai, jau visiems gerai žinoma. Dar reikia pridėti, jog dauguma jų pastoję raudonojon gvardijon ir jos ponaičiai S. Bendaravičius ir P. Valaitis areštuoja tautos Tarybą, savo mokytojus.

Bet skaudu apie juos, kaip apie lietuvius kalbėti. Jie didžiausi lietuviybės priešai, nes nei lietuviu vardo nebenešioja. Jie Rusijos social-demokratų darbininkų partijos (bolševikų) nariai.

V.

Vytija¹⁾.

Su nerimasčia laukiau pasirodžiant „Ateity“ jaunimo balso delei vytijos. Bet dar ikikolai nieko negirdėti. Nežinau, kaip jaunimas priėmė šią sumanyką, ar prigys mūsų dirvoj vytijos medelis, ar šitoji pilietiško auklėjimo mokykla auklės Tėvynei sunus bei karžygius, kurie stos piliečių eilėms kovoti už Tėvynę ir jos reikalus.

Vytiškumas reikalingas netik kareiviui, bet taipogi ir kiekvienam piliečiui. Kaip kareivis be narsumo, vytiškumo niekam vertas, taip ir pilietis kad ir su gražiais norais, visgi maža ką atneš Tėvynei. Kareivis-pilietistai žmogus, kuris tuodu dalyku vienija: kuris ir karo laukuose nepalauja būti pilietis ir ištikimas tėvynės sunus, taipat ir gyvenime pildo kareiviškai savo priedermes, yra kovotoju už Tėvynės reikalus. Kaip mūsų laisvoj savarakiškoj Lietuvoj tokie žmonės reikalingi ir pageidaujami, kurie ne tik galėtų būti kareivias bet ir tikrais piliečiais, taipat netik gerais piliečiais, bet taipogi ir gerais narsiais kareiviais! Mūsų valstybė nebeapsieis be kareivijos, užtat mums tokie pageidaujami kareiviai, kurie kartu bus ir tikri piliečiai. Tokiems typams išdirbti, labai atsako vytija. Kiekvienas pripažins, kad vytis galės likti geru kareiviu, nes vytija stengiasi išauklėti jį narsų, vytišką pildyme savo pareigų, liepia jam užmiršti apie save, kur reikalauja Tėvynė arba artimui teikiant pagalbą.

Reikia prisipažinti, kad mūsų jaunime išnyko kareiviškumas (gerai suprastas): jį nuslopino rusų nelaisvė. Kožnas bijojosi stoti kareivių eilėms, daugelis bėgo Amerikon, kad tik nepapuolus kareivijon, kuri buvo demoralizacijos ir ištautėjimo „mokykla“. Jaunuolis ėjo svetimon savo dvasios ir tautos sritin (sferon), turėjo aukoti savo jėgas ir sveikatą, net ir gyvybę ir tai kam? mūsų pris-

¹⁾ Visai sutinku su Gerb. Redakcijos prierašu prie maino straipsnio. Paduodamas šią sumanyką norėjau parodyti, kaip „skautingas“ atrodo originale. Jeigu mūsų jaunimas panorėtų susispiesti vyčių draugijosna, tai „vytiją“ reiktų pritaikinti laiko aplinkybėms ir mūsų krašto reikalams I. M.

paudėjams ir korikams. Ir nenuostabu, kad dabar užėjus minčiai: stoti kareivijon, kaikuriuos paima šiurpulys, nes pas mumis buvo išnykęs pamilėjimas kareivių luomo.

Bet nereikia galvoti, buk vytija yra tik prisiruošimas ar žaidimas kareiviavimu. Vytija yra tai visai atskira sritis, kur jaunuolis darbuojasi, kad tapus geru piliečiu, o toks pilietis turi buti ir geras kareivis.

Mergaitės-vyčiai! Kaip tai gražiai skamba! Koks tai butu dailus mergaitės lietuvaitės tipas! Kiek tai ineštų gyvumo jų eilėms! Koks didelis būtų paraginimas vienyti ir kaip daug galėtų nureikti tokia mergaičių vytija. Lietuvaitė iš „piliečių mokyklos“ stotų tautiečių darbininkų eilėms jau šiek tiek prisiruošus. Man atrodo, būtų tai geriausia proga įtraukti mergaites dalyvausti tautiškam gyvenime. Jeigu ikišiol negirdėjome apie jų didesnę gyvumą, tai ne dėlto, kad mergaičių, duokime moksleivių, būtų mažas skaičius arba jos neturėtų tų gražių, pakilių norų, jauno pamylėjimo idealų, kuriais pasižymi kiekvienas tikras pilietis jaunuolis ar jaunuolė, bet jos ikišiol nedrįso pasirodyti viešai, nebuvo kam jos sujungti kruvon, kad kartu darbuotų, vienu žodžiu — nebuvo vienybės, to tikslo, kuris riša mintis, širdis, darbus. Čia jau būtų vytijos uždavinys išbudinti iš miego mūsų lietuvaites, jas sujungti ir tuo būdu priversi jas stoti viešumon.

Mergaičių vytija nėra tai pamėgdžiojimas vaikinių vytijos: yra labai panaši, bet taipogi šiuo-tuo skiriasi: pirmoji stengias išauklėti vaikinuose vyriškumą, o antroji — merginose moteriškumą.

Vytija ir kaimo jaunimas.

Vytija (skautingas) savo pradžioje buvo pritaikinta visam jaunimui — mokiniams ir nemokiniams; ir dabar taip yra Anglijoje. Bet pas kaikurias kitas tautas „vyciais“ yra vien mokiniai, kaip antai pas lenkus. Kaimo jaunimas taipogi pasekmingai galėtų darbuotis vyčių eilėse. Jau pradeda busti iš miego ir mūsų kaimo jaunimas. Žmogus su džiaugsmu skaitai laikraščiuose, kad ten ir ten įsteigti vakariniai kursai, kad steigia draugijėles, skaityklas. Yra tai ženklas, kad mūsų jaunimas jau supranta apšvietos galę; žino, kokie jį laukia ateities uždaviniai. Jau pats noras organizuotis lyg sakyte pasako, kad mūsų galybė — vie-

nybėj. Ir, man atrodo, gerai būtų, kad ir kaimo jaunimas visos Lietuvos vienytusi kokion nors vienokion draugijon; toks susidraugavimas atneštų pačiai jaunuomenei didelę naudą: nes priverstų labiau rūpintis savaisiais reikalais: jaunimas vienos apylinkės arčiau susipažintų su jaunimu kitos—ir tas pats pajautimas, kad aš taip galvoju ir darbuojuosi, kaip ir kiti mano draugai ir kad mes visi siekiame prie tų tikslų vienais keliais — tai būtų didelis paraginimas dirbti, palengvintų sujungtomis jėgomis išsilavininti, tapti gerais piliečiais ir vyciais Tėvynės labui.

Toji aplinkybė, kad mūsų kaimo jaunimas reikalauja da daug išsilavinimo, daug apšvietos, kad atsakius tiems uždaviniams, kurie rytoj, o net ir šiandien, laukia jaunimą, kad stojus su visais piliečiais viešan darban—tai jau toji aplinkybė verčia kaimo jaunimą labiau savimi rūpintis, giliau pažiūrėti į gyvenimą ir šių dienų reikalus. Ir tai išlikrųjų reikia mums pasigirti, kad kaimo jaunimas tą savo stovį ir uždavinį jau pradeda suprasti ir paliauja būti kaimo „vaikais“, kuriems rūpi vien „senųjų“ laikų vakaruškois ir kortos. Taigi jaunimas su savo gražiais ir prakilniais norais galėtų trumpu laiku pakilti augštai; tik gaila, kad jiems stoka vadovų, žmonių šviesesnių, kurie rodytų kelią ir juo vesti.

Nors jaunimas pradeda jau pats savim rūpintis ir sau kelią skirti—kas ir yra didelė paguoda atgimstančiai Tėvynei, bet jeigu būtų da kam pagelbėti tuose jaunimo triusuose, tai galėtumėm susilaukti gražių vaisių. Kaimo mokytojai šiam dalykui galėtų pasekmingai patarnauti. Girdejau, kad pradėta galvoti apie atgaivinimą „Pavasario“, kurio taip labai kaimo jaunimas laukia.

Ypač dabar turėtų atkreipti dėmesį kaimo jaunuomenė į reikalingiausius dalykus: išlavinimą proto, dvasios ir kuno jėgų, kurios ikišiol labai buvo užmirštos. Čia jau pradžia yra: pradėta steigti vakariniai kursai, skaityklos, scenos draugijėles tverti—tai jau graži pradžia. Delto reiktų pagalvoti taipogi ir apie kuno jėgų išmankštinimą, o šitas dalykas mūsų kaimo jaunimo, net ir mokyklos jaunimo, visai užmirštas. Da ikišiol Lietuvos jaunuomenė nesutvėrė jokios sporto draugijos!

Sutvėrus kaime vyčių draugijas butų užkištos visos viršminėtos spragos. Šita, pilietiško ir tautiško auklėjimo mokykla gerai atsako kaimo jaunimo reikalams ir labai užtat pageidaujama, kad jaunimas apie tą dalyką pagalvotų.

Situose susidraugavimuose galima butų viską rasti, kas tik yra reikalinga jaunuoliui, nes jų tiklas yra platus: išauklėti Tėvynėi gražiai išlavintą, klausų, darbštų, uolų pilietį, taip pat ir sritis, kurią apima draugijos veikimas, yra plati.

Kaimo vytis visupirma „pilietiškoj mokykloj“ turėtų pažinti gerai savo kalbą, Tėvynės istoriją, savąją raštiją ir taipogi prisidėti prie skleidimo apšvietos tarp savųjų. Šią skyrių galima pavadinti: apšvietos. Stengiamasi tai atsiekti pasigaunant visokeropių priemonių: pamokos, referatai, skaitymas knygų, teatras, koncertai, konkursai—aplamai visa tai, kas tik prie to veda. Antrą skyrių sudarytu mokslas teikimo pagalbos artimui, ypač nelaiminguose atsitikimuose—gaisras, potvinis, o taipogi elementarinės žinios iš medicinos ir higienos: apalpimas, nusi-nuodijimas, perraišiojimas žaizdų, priežiūra ligonių ir kaip užsilaikyti užpludus ligoms.

Prie trečio skyriaus—visokios smulkmenos, turinčios kariuomenišką žymę (plačiau apie tai „Ateityj“ № 1—2, 1918. Čia tik išvardinu tuos dalykus).

Ketvirtas skyrius—gimnastika, apsauga sveikatos.

Penktas skyrius—labai svarbus ir platus—tai išlavimas savo dvasios. Čia trumpai tik paminėsiu, kuo turi pasižymėti kiekvienas vytis: pasišventimas, mandagumas,—ypač dėlei senelių, moterų ir vaikų, draugiškumas, meilė savo garbės kaipo vyčio, pakilumas širdies, teisingumas kalboj, ištikimybė, duosnumas, taupumas, ir visada vytis turi stengtis, kad nebutų kitam našta, o pats sau ištesėtu.

Tai toks maždaug darbo turinys.

Matome, kad vyčiui darbo butu iki kaklui. Zinoma darbas butų labai sunkus, tuo labiau, kad dažniausiai turėtų pasitikėti savo jiegomis, sunku butų atrasti tinkamus žmones, kurie pamokytų. Prisieitų keliems gabesniems vaikinams pastudijuoti vytijos vadovėlį ir paskui imtis darbo.

Pažiūrėkime, koks tai dailus perspektyvoj vaizdelis: mokslo jaunimas — vyčiai vaikinai ir vyčiai mergaitės; kaimo jaunimas — taipat vyčiai vaikinai ir vyčiai mergaitės — ir visie tie jaunuoliai padarę prižadą: 1) buti ištikimiams Dievui ir Tėvynei, 2) teikti pagalbą artimui reikalui atsitikus ir 3) buti paklusniems vytijos įstatams, ir viso to jaunimo obalsiu: budėk — buk visada prisiruošęs, lavinkis, darbuokis Tėvynės ir artimo labui!

Kokia tai galybė, koks tai gyvumas tuose pulkuose jaunųjų, kokia tai auka!

Ir da kas. Visi šitie vyčiai — tai broliai! Kokie tai užsimegstu artimesni, taip labai pageidaujami ryšiai tarp kaimo jaunimo ir besimokinančios jaunuomenės: netik turėtų buti vien vardo brolybė, bet taipogi toks susiartinimas ištikrųjų turėtų įvykti, nes beto, kad jau čia vidujinis sąryšis gyvuotų, kaipo pasekėjų tų pačių idėjų vieno-dais keliais, da labiau galētu pasipažinti, užsimegstu korespondenciją tarp pavienių kokių „draugijėlių“ kaimo ir miesto ir net vyčiai iš besimokinančios jaunuomenės tarpo atastogų metu galėtų pasidarbuoti kaimo jaunimo tokiose draugijose ir tas tuo labiau įvyktų, kad toks moksleivis vytis nereikalauja kokio ten atski-ro susipažinimo arba rekomendacijos, nes ateina lyg pas seniai jau pažistamus vyčių brolius ir gali tikėti, kad ji ten su dideliu džiaugsmu priims. Kaimo jaunimo vyčiai su tokia pat drąsa galės kreiptis prie miesto brolių vyčių. Sakysime, kaimo vytis atvažiuoja miestan, kur besimokinančios jaunuomenės yra vyčių draugija, toks vytis galės stačiai kreiptis prie vyčių, kad arčiau susipažinus su jais, pamačius, kaip jie darbuojasi ir t. t. o be abejonės tokį svečią labai mieliai priims miesto vyčiai.

Kitą kartą pasistengsiu parašyti apie mergaičių vytiją ir kaip steigti vyčių draugijas, su laiku gal kas paruoš ir vytijos vadovėlį.

Jeigu kas užjaučia vytijos idėjai, patarčiau parsisiųsdinti koki vieną, antrą veikalėlį apie vytiją ir nuodugniau pažinti jos pagrindus. Tepasidalina paskui savo žiniomis su draugais, kad ir per „Ateitį“. Čia paduodu literatūrą lenkų ir vokiečių kalbose apie vytiją, nors dabar, karo metu, sunku laikuriuos šiuos veikalėlius gauti. Stai jų sąrašas:

- 1) X. Dr. k. *Lutosławski*. Skauting jako system wychowania moralnego. Warszawa 1913. 20 kp.
Galima gauti ir Vilniuj Zapasniko knygyne.
- 2) A. *Matkowski*. Skauting, jako system wychowania młodzieży. Lwow. 1911 r.
- 3) *Baden-Powell*. Młodzi wywiadowcy. wyd. „Wieczorów Rodzinnych“ Warszawa 1912. 40 kp.
Sutrupinimas Baden-Powell veikalo „Scouting for boys“.
- 4) Z. *Wyrobek*. Vade mecum Skauta. Kraków 1913. Kaina 80 k.
- 5) Dr. H. *Mojmir*. Cwiczenia i zabawy Skautowe. Lwów. 1913. kaina 50 k.
- 6) *Agnes Baden Powell*. Dziewczęta Przewodniczki. Skauting dla Panienek. tłum. k. Skrzynska. Mk. 2,40. Warszawa.
- 7) X. *Zawada*. Czuwaj! Warszawa.
- 8) Harce Młodzieży Polskiej. M. *Schreiber* i dr. *Piasecki*. Lwów. 1917.
Oficijalis lenkų vytijos vadovėlis.
- 9) Dr. A. *Lion*. Jungdeutschlands Pfadfinderbuch. Leipzig. Mk. 4,50.
Oficijalis vokiečių vaikinų vytijos vadovėlis.
- 10) El. V. *Hopffgarten*. Pfadfinderbuch für Junge Mädchen. Leipzig. Mk. 4,20.
Taipat oficijalis mergaičių vytijos vadovėlis.
- 11) *Seckendorff*. Deutsche Jugenderziehung und Pfadfinderbewegung. Leipzig Mk 1
- 12) *Bohlen, Dr.* Pfadfindererziehung an höh ren Lehranstalten. Leipzig. Mk. 0,80.
- 13) *Foerster, Dr.* Pfadfinderinnen Leipzig. Mk 1.
Veikalėlių vokiečių kalboje galima gauti lengviau.
Vilnius. S. V. 1918.

K R Y Z I U S.

Mielam Kun. Zenonui už kny-
gutę „Kristaus sekimas“ šias eilu-
tes skiria 1917 m. *Autorius*:

Plaukiu per jures ant ledo valtės,
Banguose suptis aš įpratau;
Galvoje vėjai, širdyje šaltis...
Pažadink, Dieve tarnausiu Tau.

Ištiko audros, ledinę svaido...
Uoluotam sėklyj atsiradau.
Vargai, nelaimės miegus nubaido,
Pastiprink, Dieve, tarnausiu Tau.

Nušvito saulė. Plaukiu prie kranto:
Ant kalno kryžius žibąs, matau,
O srovės jurėn panešti bando...
Padėk man, Dieve, tarnausiu tau.

Sudužo ledas į jurių uolą...
Mirtis ateina! žingsnius skaitau...
Viltis mažėja ir jiegos puola...
Išgelbėk, Dieve, tarnausiu tau.

Jau žuna jausmas, jau ryna bangos..
Ir štai ant kranto atsibudau.
Kelsiuos ir eisiu: čia vilnis rangos,
Vesk, Dieve, kryžiop, tarnausiu Tau.

Siaurutis takas, skaudus žvyrynas.
Lipu ir kojas susibadau;
Žunu, Dievuliau, po eršketynus,
Vesk mane Kryžiop, tarnausiu Tau.

Galop, užkopiau ant pat augštybes,
Apglėbęs kryžių — pasijutau..
Kaip saldu verkti už nedorybes,
Kaip saldu, Dieve, tarnauti Tau.

Kraujuotos vinis, kraujotas medis...
Del-ko? Del manęs! Ak, supratau,
Kaip aš nedoras, kaip aš pagedęs.
Jog vengiau, Dieve, tarnauti Tau.

O brangus kryžiau! tu mano laimė:
Prie tavęs Dievą beatradau.
Siela nuo tavęs pagys savaime...
Po kryžiaus, Dieve, tarnausiu Tau.

Pr. Šaulys.

5—XI—1916 m.
Papjaunyje.

NAŠLAITĖLĖ.

Gera gelelėms
Linksmi žydėti,
Linksma paukšteliams
Liuosai čiulbėti;
Tik našlaitėlę
Vargeliai spaudžia,
Jai ašarėlė
Takelį audžia.

Šildo žemelę
Saulytė šviesi,
Auga pušėlė
Linksmutė, tiesi;
O našlaitėlės
Galvelė svyra
Ir ašarėlės
Per skruostus bira.

Mirė tėvelis
Ir motinėle,
Jaunas brolelis
Ir sesutėlė;
Liko ji viena
Be pastogėlės,
Oi sunki diena,
Krint' ašarėlės.

Eina pievelėn
Gelelės vysta
Eina klėtėlėn,
Tenai paklysta;
Nėra jai vietos,
Nėr ramumėlio,
Svetimas svietas
Be tetušėlio.

Kitos mergelės
Linksmi dainuoja,
Sodin' geleles
Kiemelį šluoja;
Nedėlios rytą
Gražiai dabinas,
Žaliąją rutą
Vainikan pinas.

Vargšė našlaitė
Skursta sau viena,
Ar didi šventė
Ar šioki diena;
Ne dėl jos miestas,
Graži bažnyčia —
Kelias ištiestas —
Šviesi seklyčia...

Ludžiškietis.

*Panevėžys
10 gegužio 1918 m.*

VAINIKĖLĖ PINT KETINAM...

Ko nudžiugo mano siela?
Kodel taip smagu, taip miela?
Ašarėlė —
Deimantėlė
Nebekrinta ant takelio,
Ant sunkaus vargingo kelio...

Tik nušvito spindulėliai
Dėl šalelės Lietuvos,
Ir pragydo paukštužėliai
Už jurelių, Dauguvos...

Jie sparneliais suplasnoje
Skrist ketina vakaruos, —
Lietuvos kur spind rytojus
Kur laukai linksmi žaliuos...

Paukštužėliai, jūs Tėvynės
Norit jausmus pasakyt:
Ant jaunutės jos krutinės
Margas gėles pabarstyt?..

Tai atskriskit, pasodinkit!
Vainikėlių pinkit, pinkit!
Jūs gėlele,
Aš eilele
Ir bus dailus vainikėlis
Gėlių, eilių rinkinėlis.

Liudiškietis.

10. V. 18 m.

U Z S I V Y L Ė S.

Lipau-žengiau, augštin-tolyn —	Pasiekiau.. ir atsidusau.
Tikėjęs laimę rasiąs..	Tariau: čia laimės vieta!
Kaž-kas šnibždėjo man širdin —	Bet laimė ta užvylė jau
Nekask ko-neužkases.	Ir... dingio užžavėta.

Ir vėl nerimst jauna siela,
Netilėt širdis besotė;
Ir vėl krutinėj tuštuma,
Reiks laimės vėl jieškoti.

Z. Siaubunas.

M A L D A.

Ateik, Numylėtasai! mano širdin;
Ateik štai aš bėgu priimti Tave,
Ateik ir pakelk mano mintį augštin —
Ateik, o ateik; neatmeski manęs.

Tu savo malone pašventink mane;
Duok valiai stiprybės, man protą apšviesk,
Suteik kad pažinčiau save ir Tave
Ir gelbinčią savo man ranką ištiesk.

Sužadink manyje geruosius jausmus;
Išmokyk kaip reikia mylėti tave;
Nurodyk kaip reikia kentėti skausmus
Ir elgtis nelaimėj, sunkiajam varge.

Z. Siaubunas.

K. BIZAUSKAS.

Raštijos bei literatūros teorija.

(P a b a i g a).

IV. VIDUJĖ VEIKALŲ PUSĖ.

§ 79. Veikalų turinio elementai.

Iki šiol nagrinėjome viršųjį veikalų pusę, neatsižvelgdami į viduję, būtent, į tai, kas rašoma veikaluose.

Tad veikalų turinyje skiriami šie elementai:

- 1) pasakojimas,
- 2) aprašymas,
- 3) nagrinėjimas (samprotavimas, sąvokojimas).
- ir 4) lyriškas elementas.

§ 80. Pasakojimas.

Kuomet mes nuosekliai, prisilaikydami laiko eilės, kalbame apie permainas, įvykusias ar įvykstančias daiktuose, apie gamtos prajovus ir žmonių gyvenimo nuotikius, tuomet ir turime pasakojimą. Tad pasakojimas paduoda įvykusių dalykų bėgį laiką.

Kaip sena žmonija, tiek turi amžiaus ir pasakojimas, nes lengviausia yra pasakoti apie tai, kas buvo ar yra, toje eilėje, kaip viskas įvyko ar įvyksta. Vaikas irgi pirmiausia išmoksta pasakoti. Todel ir savo literatūrinėje tveryboje žmogus negali apseiti be pasakojimo. Ar paimtumėm visą platųjį prozaiskų veikalų skyrių (metraščius, atsiminimus, biografijas, istoriją), ar poetišką eposą (romaną, apysaką, poemą), visur rasime pasakojimą. Žodžiu, tadel kurių veikalų turinyje nerastumėm pasakojamojo elemento.

§ 81. Aprašymas.

Aprašomasis elementas veikaluose yra tai išreiškimas žodžiais visa to, kas yra pasaulyje, o taipogi ir to, kas sugalvota ir fantastiška, išskaičiuojant piešiamojo daikto ypatybės viename kokiam nors laiko momente. Iš pasakojimo matome, kaip atrodė, pvzd., koks daiktas laiko bėgyje, iš aprašymo gi, kaip atrodo ar atrodė koks daiktas *v i e n a m e* kokiam - nors laiko *m o m e n t e*. Tarytum, aprašymu norima suteikti skitytojui *s u s y k v i e n u k a r t u* supratimą apie visas tam tikro dalyko dalis. Aprašomi gali būti: gamtos daiktai, gamtos prajovai, žmonių gyvenimo nuotikiai, žmogaus sielos stoviai, dailės veikalai ir t. t. Taip pat galima aprašinėti ir neesantys, išsvajoti, sugalvoti dalykai.

Kaip pasakojimas, taip ir aprašymas gali įeiti kuone į visas literatūros veikalų rūšis.

§ 82. Nagrinėjimas.

Nagrinėjimas būna, kuomet statome sau tikslu išaiškinti kokią - nors savoką, jos turinio atskleidimu (sąvokojimas), arba išrodyti kokio nors samprotavimo teisingumą pasigaunant išrodymų. Nagrinėjimas bus ir tuomet, kada norėsime iš ištisos eilės nuotikių, kaipo pamato, išvesti bendrą dėsni, kaipo išvadą. Matome tad, kad atskiros nagrinėjimo dalys surištos ne laiko sąryšiu (kaip tai būna pasakojime) ir ne sąryšiu, kursai esti neliesdamas mus, pačiuose daiktuose (kaip aprašymuose): jos sujungtos *l o g i š k u* sąryšiu, viena seka paskui kitą *l o g i š k u* nuoseklumu.

Nagrinėjimai dažniausiai pasitaiko greta aprašymų ir kalbetojų bylose (prakalbose), vienok būna ir poetiškuose veikaluose.

§ 83. Lyriškas elementas.

Lyriškas elementas — tai išraiška paties autoriaus jėpūdžių, jausmų ir norų dėl jo perstatomų daiktų, nuotikių ir prajovų. Lyriškas elementas lyg ir tarnauja tam,

kad sukeltų skaitytojuje ar klausytojuje žingeidumą kalbančio asmens jausmais, nuomonėmis, asmenimi. Čia vyriausią rolę vaidina *j a u s m a i*.

Lyriškas elementas gali irgi pasitaikyti visose prozaiškų ir poetiškų veikalų rūšyse.

§ 84. Prozaiškų veikalų padalinimas.

Kaip jau augščiau matėme (§ 26), veikalai gali būt, prozaiški ir poetiški, sulyg to, kokią kalbos formą vartoja rašytojas savo veikaluose.

Vienok šiedvi veikalų rūši labai įvairuoja. Taip antai, prozaiški veikalai būna 1) apsakomieji, 2) aprašomieji, 3) nagrinėjamieji arba mokslo veikalai, sulyg to, koksai viešminėtų elementų tame veikale vyrauja. Atskira prozaiškų veikalų rūšis yra kalbėtojų veikalai — bylos, prakalbos, pamokslai — kurių tikslas yra paveikti ne vien į prozą, bet ir į jausmus, valią. Ten randame tarp kitko daug lyriško elemento.

Kai dėl poetiškų veikalų, tai jų padalinimas remiamas kitais pagrindais, apie ką bus kalbama vėliau.

KAS TU?..

Tu-gi mano ne sesuo,
Ne gentis, pažystama...
Delko tu brangus asmuo
Man meili—taip artima?..

Gismantas.

PABĖGĖLEI.

Ir jau tu nebe-ta...
Ne toks veidas skaistus,
Nebe-toks žvilgėsysis...
Man tapai tolima
Tat kodel-gi taip greit
Atsiskyrėme mes?...
Graudu, liudna.. Sesyt?...
Nejauku be taves...

Štai praėjo žiema,
Nudardėjo speigai...
Bus čianai vėl linksmu...
Sužaliuos vėl diegai...
Iš šiltųjų kraštų
Atskris paukščiai visi,
Jie kukuos ir čiulbės....
...O gi tu kur esi:....
Negirdėsi giesmių
Musų paukščių gražių...
Neramins tau sielos ..
Nematysi gražos...
.....
Taip graži mus' šalis...
Nors klausytumeis vis
Tų giesmių taip gražių
Tarp žaliųjų miškų...

Gismantas.

Kudikystės atsiminimai.

(A. a. E. Steponaičio 10 m. mirimo sukaktavėms paminėti)

Kudikystės dienos lygiai sapnas: čia buvo, čia nēr...
Kaip čia seniai lankiau mokyklą su draugu Edmundu. Tas
viskas rodos pernai—bet praskleidus gyvenimo lapus, pastebi
žmogus, jog jau keli ir keliolika metų tam atgal.. 28 rugpjūčio
šiais metais metais sukako dešimts metų nuo a. a. Edmundo
mirimo dienos. Jis mirė.. Bet kodėl negalėjo gyventi aip
lyginai aš! Kodėl negalėjo darbuotis ir toliau raštyjos dirvoj
kuria mylėjo?.. „Kvailas šuo“!.. Ir ištiesu-tas „kvailas šuo“
padėjo mirčiai įvyti jos šaltan priegblostin dar nepradėjusi
gyventi a. a., Edmundą. Koki keisti gyvenimo atsitikimai?
Buvo žmogus, o štai jo nēr-ir nežinia, kodėl taip atsitiko? kodėl jis
turėjo prasišalinti iš šio žemės skritulio? Žudosi viens antrą
gyvenime gamtos tvariniai ir vis tam kalta priežastis. Kiek-
vienas pamanom sau: jei ne tas „kvailas šuo“, draugas Ed-
mundas butu ir šiandien begyvenas. Bet kodėl tik butinai Ed-
mundą tas šuo rado? Kodėl?.. Ir vėl mes nežinom ir tuomet
sakom, jog Likimas taip skyrė ir sutinkam. Priminę žodį Likimas

mes su jo prasme ir kaltiniko nerandam... Taip skirta mums Likimo. Ir a. a. Edmundas siekė savo tikslą nuog užgimimo, bet visai kitaip jam buvo skirta Likimo.

A. a. Edmundą pažinau kiek arčiau lankant mokyklą, bet artimais draugais nebuvom, kadangi nemėgo jisai draugų. Geriausias draugas jam būdavo—knyga, su kuria neikuomet nesiskirdavo. Mokykloj, būdavo, liuosu laiku žiūrėk jau jisai ir skaito ką nors. (Tai buvo jau antroj klasėj). Užduotis atlikdavo gerai, ypač kalbos dalykuose. Aš visuomet laukdavau jo pirmo apsakinėjant, nes jam apsakius istoriją ir geografiją visuomet būdavo pataikysi (Sakau tai sau, nes aš tingėdavau mokytis). Mūsų paskutiniuosius metus sėdėjom vienoj mažutėj sėdynėj ir nors pešdavomės, bet pakankamai. Žiūrėk mokytojas ir gruda mūsų kaktomis... Piktas buvo, ypač diktantą rašant, neiškęsdavo būdavo aš išvelgti jo sąsiuvinin, tai tuomet ir murma... „šyš tebie“... „Na palauk“. sakydavau, „aš tavę įskusių mokytoju!“ (buvau klasės šeimininku...). Tuomet jau vėl geru gyvenam ir „baronką“ ar „bulką“ pusiau valgom. Įdomiausiai tai būdavo jam kvotimų dovanos perskaityti. Kiekvieno jis būdavo prašo ir beveik per vasarą visas gautas iš draugų knygutes perskaito. —Baigėva kartu su draugu Edmundu mokyklą su gerais laipsniais ir pirmi mokiniai (nežinau kodėl aš tinginys buvau pirmu mokiniu, o E. geriau mokinęsis, buvo tai antru tai trečiu; matomai mokytojas apsirikdavo).

Baigę mokyklą žadėjome vaziuoti Veiverių seminarijon, bet Likimas kitaip skyrė. Aš muzikos pradėjau mokintis, o jis išvažiavo Vilniun. Nesuėjau po to laiko aš jo daugiau ir neteko kalbėtis.

Išgirdęs apie jo rašto gabumus, stačiai stebėjausi ir vis laukiau progos pasimatyti, tik ta proga virto bedugne... Beširdė mirtis nusinešė jį—Nežinybėn kartu su kitaistėvynės sunumis, kurie taip pat žadėjo daug naujo duoti.

Ilsėkis, drauge, ir lauk mūsų. Mes tau daug papasakosim. Tu nežinai, jog Tavo Tėvynė atbudo iš ilgo miego. Ji liuosai! O ar atameni kaip nekartą gaudavom delnan už... lietuviškai kalbantis. Kiek žmogus gaudavau tų „delnų“, sunku butu suskaityti. Už išdykavimą muša, neišmokai užduočių muša, kalbi lietuviškai muša... Dievuli tu mano! mušdavo už savo motinos kalbą!.. O dabar!.. Dabar lietuviškas mokyklos, gimnazijos ir universitą žado įsikurti... kelkis, Edmundai, ir toliau mokinkis!.. Ne!.. Tau nepabusti iš to miego, kurį Likimas

nulėmė. Miegosi amžius, tavo ir ženklo nebus žemėj, bet mes visados minėsim tave.

Taip drauge! Musų kudiųkystės dienos nuriedėjo-nudarėjo ir beliko pluoštas metų... Tai Jaunystė!..

A. Vanagaitis.

Dresdenas 10. 6. 18.

Aukos surinktos „Motinėlei“.

Klikulių vargoninko Kazimiero Skerstono. Sudėjo šie as: enis.

VI. Paraškevičia 3 m., Ona Spingaitė 1 m., Pr. Baltromas 40 pf. J. Gadeikis 2 m., Koverai 2 m. 40 pf., Biliūns 1 m., Jul. Biliūnaitė 1 m., Lapkai 2 m., Pr. Gadeikis 1 m., Rymkus 2 m., Eruns 2 m. 40 pf., Jul. Burušaitė 2 m., Liutkai 4 m., V. Duomanskis 1 m., V. Raudis 2 m., Ver. Rakauskaitė 1 m., Agn. Spingaitė 1 m., J. Raudis 2 m., Anelė Raudaitė 1 m., Kot. Čerkasaitė 1 m., Ant. Novickis 2 m. 80 pf., An. Liutkaitė 1 m., Dom. Badaukis 2 m., Gr. Vasilkis 1 m. 40 pf. Ona Vasilkaitė 2 m. 40 pf., P. Vasilkevičia 1 m., kun. A. Naudžiūnas 20 m. kun. V. Balčiūnas 10 m., kun. J. Zemaitaitis 6 m., kun. St. Ercius 2 m., p. Mažeika 3 m., kun. Gargas 1 m., Bar. Lapenaitė 4 m., kun. Br. Strumila 6 m., kun. Mik. Titas 18 m., Ig. Petrauskas 6 m., kun. V. Jarulaitis 10 m., kun. Noreika 2 m., Kaz. Skerstonas 18 m. 20 pf. Išviso 150 m.

Šiuomi pranešu g. g. draugams ir draugėms, kad pinigus (4 rub.) likusius nuo (1915 m. pradžios) Šiaulių moksleivių „ateitininkų“ kuopeles kasoje, skiriu „Ateities“ naudai.

Buvusis išdininkas.

Kun. Pakys iš Plungės „Ateičiai“ paaukojo 25 r

Redakcijos atsakai

D-ui K. Augiui „Autorito reikšmė“ gavome. Parašyta sunkokai ir neperaiškiai; jei pavyks ištaisyti, sunaudosime. Ačiu.

D-ui g L-nui. „Apie tiesos meilę“ pateiksime tolesniems n-riams ir jei bus galima sunaudosime. Tariamės Tamsta už tai neparugosi. nes mes laikomės principo: „pirmenybė pirmiau atsiųstiems rašiniams“.

D-ui p.-S-iui. „Kartais“ „O jaunikaitei“ „Tulpė“ ištaisę sunaudosime. Tiesos eilėse pasitaiko gražių ir naujų minčių, bet forma daug kur slubuoja. «Raudą» perdurbę ir sutrumpinę atidavėme „Vienybei“.

D-ui Siaubunui „Vakarinę adoracija“ ir „Ilgesį“ įdėsime. Tamstos eilės gan skambios, bet nepermintingos ir nepertobulai sueiliuotos. Į tai reiktu atkreipti akį.

D-ui Brakui, Straipsnį apie „Dainas“ pasistengsime sunaudoti. Prašytumėm tik kantriai bent kiek palaukti.

D-ui Juodbaliiui. Tamstos straipsnio pirmąją dalį dedame „At.“ antrąją įteikėme „Vienybės“ redakcijai. Ačiū už rašinių ir Tamstos nepaprastą pasišventimą geras knygas beplatinant.

D-ui Pilypui. Sveiko straipsnį dedame šin n-rin. Ačiu už palankumą. Meldžiame ir toliau šelpti savo raštais.

D-ui Kaziui. „Gyvenimo bangos“ ir „Myliu tave pavasarėlį“ pasistengsime sunaudoti. Kitos silpnės. Ačiu.

D-ui A. Juškai. Tamstos vertimas reikalingas taisymo. Be originalo sunku suprasti, ypač pabaiga. Ištaisę pasistengsime sunaudoti. Ačiu.

D-ui B. Sauliui. Tamstos „Kryžių“ dedame, bent kiek pataisę kalbą ir rašybą. Ši pastaroji nėra da nusikračius tarmiškumo.

D-ui Liudiškiesiui. „Našlaitėlė“ nėra nieko nauja, kas nebūtu buvę kitų dainių pasakyta, bet delei nepeiktinos eilų formos įdėjome jas šin n-rin.

D-ui Kerainiui. Tamstos eilės ištęstos ir nevisai taisyklingos, todėl ši kartą negalime jų sunaudoti.

D-ui Siaubunui „Užsivilusį“ ir „Malda“ bent kiek ištaisę dedame Ačiu.

D-ui G. Taučiui „Visuomenės išsilavinimo reikalas ir būdai“. įdėsime artimiausiu n-rin. Labai ačiu.

D-ui J. M-ui. „Vytiją“ dedame šin n-rin. Laiko aplinkybės kliudo kaikurių klausimų platesnį gvaldymą. Taigi ir sveikas nenusimink, kad kol kas į Tamstos straipsnį nieks da nėra atsiliepes.

D-ui V-ui „Liet. Moksleivių srovės Rusnose“ dedame palikdami Tamstai ir atsakomybę už paduotus ten faktus ir jų nušvietimą, nes mes patį apvertinti jų negalime nežinodami gerai dabartinio Rusijos padėjimo.

Redaktorius ir leidėjas

PR. A. DAMBRAUSKAS.

Kaunas, Saliamono Banaičio spaustuvė Lizmann'o g. № 34.

PO TRUMPOS PERTRAUKOS

== „ATEITIS” ==

nuo 1 Liepos 1916 m. eina kas mėnuo sąsiuviniais 2 spaudos lankų didumo.

Išėjusiuose ligšiol 18 numeriuose idėta nemaž rimtų straipsnių, gražių eilių, dailių vaizdelių ir įvairių žinių, naudingų nevien moksleivijai bet ir mokytojams, kunigams bei šiaip jau inteligentams.

Šie 18-numerių išsiunčiama už 7 markes
Su užsakymais kreiptis šiuo adresu: **KOWNO**
Litzmannstr. N 34 ANTON KNIUKSTA.
Tuo pat adresu meldžiama ir pinigai siųsti.
Rankraščiai reikia adresuoti: **Pressestelle Ob. Ost. III für „Ateitis“ Deutsche Feldpost 209.**

„Moterų Balsas“

Eis iš Kauno išpradžios vieną sykį į mėnesį, o paskui gal ir tankiaus, jei nebus kliučių. Kaina metams 8 mrk.=4 rb., pusmečiui 4 mrk.=2 rb. Į „Moterų Balso“ redakciją galima rašyti lietuvių kalba šiuo adresu: Pressestelle Ob. Ost. III (für „Moterų Balsas“) Deutsche Feldpost 209.

Savaitinis laikraštis

„V I E N Y B Ė“

vėl pradėjo eiti iš Kauno nuo 1918 metų pradžios.

„Vienybė“ aiškina tikybos, tautos, politikos, ukio reikalus, rupinas duoti kuodaugiausiai žinių, atsiliepti į visus svarbiuosius gyvenimo reikalus. Netrukus gal prasidės naujas gyvenimas, laikraštis kiekvienam bus butinai reikalingas.

Laikraštis yra siuntinėjamas pačta arba geležinkeliu, iš tenai jisai patiems skaitytojams reikia atsiimti. Todel geriausia apylinkės skaitytojams užsirašyti vardu vieno keno nors, kas atsiimtu laikraštį iš vietinių įstaigų ir padalytu jį skaitytojams. Seniesiems „Vienybės“ skaitytojams laikraštis bus siuntinėjamas į parapijas, per tiek mėnesių, už kiek jų liko iš seniau užsimokėta, skaitant pagal naują kainą. Senujų skaitytojų, kurie yra persikėlę kitur, prašoma atsiųsti savo adresus.

Sandarbininkai ir laikraščio ėmėjai gali laikraščio dalykuose susirašinėti su redakcija lietuviškai, siuntinėti lietuviškus rankraščius ir korespondencijas. Adresas raštams:

An die Deutsche Feldpost 209 Pressestelle Ob. Ost III für „Vienybė“.

Pinigai užsisakant laikraštį siųsti šiuo adresu:
An die Zeitschrift „Vienybė“ Litzmannstr. 34 Kowno

Kaina už laikraštį: metams 8 markės (4 rubliai), pusmečiu—4 markės (2 rubl.), trims mėnesiams—2 marki (1 rubl.). Atskiras numeris 20 ptenigų (10 kap.).

Kviečiame visus užsisakyti ir platinti
„V i e n y b ė“,

„Vienybės“ Redakciją.